

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

§. 1. Tacere licitè aliquod peccatum in confessione interdum potest.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Primo ergo dubitatur. An debeat quis aperire Confessario complicem sui peccati, cum infamia eiusdem complices? v.g. peccavit cum matre, an debeat explicare incestum atque consanguinitatem Confessario, qui novit penitentem aliam consanguineam, vel affinem non habere, nisi matrem? respondeo: si commodè quis potest adire, vel expectare Confessarium, qui matrem prædictam non agnoscat; ad id obligabitur, nisi faxit, peccabit cum onere restitutionis famæ apud Confessarium: quia nemo licet potest infamari sine ulla necessitate. Ita Suarez de pœn. d. 34. s. 2. Valquez de pœn. quæst. 91. Coninch. de pœn. d. 7. dub. 9. pluresque alij ab ipsis citati. At si commodè non potest; puto, obligari ad declarandum complicem, quamvis sequatur eiusdem complices infamia apud Confessarium. Ratio est ducenda ex institutione à Christo hujus Sacramenti, quam ego sic explico.

9. Majus ego ius habeo ad meam famam tuendam, quam alter habet ad hoc, ut ego conservem eius famam: sed ius, quod ego habeo ad famam meam, non me excusat, ne aperiam Confessori scelera mea, licet cum mea famæ diminutione: ergo neque alterius ius me excusabit, ne aperiam eiusdem scelera, licet cum diminutione eius famæ. Minor est certa: Major, præterquam quod admittitur communiter ab omnibus, Probatur, nam propterea possum ad meam famam tuendam, alium infamare vera eius occulta crimina manifestando: Vnde, Reus licet infirmat testimonia aliorum contra se, revelando eorum occulta scelera, ut Lessius cap. 31. dub. 1. docet & alij: Fatendum ergo ita Christum Dominum voluisse instituire hoc poenitentiae Sacramentum, ut non haberetur ratio nec famæ propriæ nec (quando id necesse fuerit) famæ alienæ.

10. At de jure naturæ est, non infamare proximum. Respondeo ita sanè, quando infamare non est necessarium: nam quando est necessarium, & ex alia parte adest veritas delicti, quod est exprimendum: nego esse de jure naturæ non infamare. Cum igitur occultum peccatum proximi aperire sit aliquando necessarium, ut omni meliori modo quo potest reo illi, ejulque vitæ corporali consularur: & in nostro casu, de quo agimus, sit necessarium ut poenitenti, eiusque spirituali commodò prospiciatur: mirum non erit si in talibus casibus proximi fama post haberi possit.

11. Petes: quantum temporis obligabitur quis expectare Confessarium, qui complicem non agnoscat in casu dicto num. 8. Respondeo: communiter non plus quam unum, vel duos dies: Sic Delugo de pœn. disput. 16. s. 7. n. 416. quia magnum esset incommodum, cum, qui animam peccato infectam habet, diutius expectare debere remedium divinæ reconciliationis; quod aliàs per contritionem obtinere difficile.

12. Petes secundò: si quis propter solam consolationem, quam sentit ab amico, vel docto Confessario, nollit alium expectare, vel quærere, possintne, circa aliam causam, complicem eidem Confessario declarare.

23. Respondeo, probabile esse posse. Ratio est. Primo, quia non desunt Auctores, qui defectum proximi tui, vel duobus vitis prudentibus manifestare, docere non esse saltem mortale. Sic Reginaldus referens Caetanum & Navarrum lib. 24. num. 75. Inclinat Less. lib. 2. c. 11. num. 79. Nec reprobatur Azor. Tom. 3. lib. 5. cap. 9. q. 2. ait enim contrariam sententiam sibi magis placere, ergo & hæc placet: & probabilem docet esse Tannerus 2. 2. disp. 4. q. 8. dub. 7. num. 138. multo magis ergo, si manifestes propter consolationem spiritualem uni Confessario. Secundò, quia video passim fideles, etiam timoratos, non esse sollicitos de complices tacendis Confessario: Vnde putandum est omnes fideles in id consentire, suæque famæ (quando vel est necessarium, vel poenitenti aliqua tandem ratione commodum) cedere voluisse. Ego profectò eum, qui bona fide, etiam cum commodè potest alium Confessarium adire, tamen non adit: si aliud damnum non consequitur, nisi denigatio famæ

proximi, condemnare de peccato possem, ut non dem ad restituendam famam apud Confessarium. Sic Fagnand. 2. Eccl. præcept. lib. 5. c. 1. n. 4. solum esse consilium hac in re quærere alium Confessarium ignotum. Tertiò, quia si maritum cum uxore danti, quæ prudenter creditur non obloquuta, & rursus oculo gravi defectu confabulantem à marito excusat; cur non filiam cum Patre spirituali, ob hanc consolationem continentem? Sic Reginald. modò citatus, quia complex, quando peccat, videtur iuri suo: scit enim dum cum socio peccat, tale peccatum à socio in Confessione forte aperiendum. Quinò, qui Sacerdoti confitetur; non homini, sed Divo cognoscenti, de defectu proximi enarrat. Video aliquos huius argumentis vel non esse validis; vel nimis probabiliter enim gravi defectu confabulantem à marito excusat; hoc inquam video; sed tamen illis omnibus doctrinam nostram probabilem fieri video. Non infior tamen contrariam sententiam multis D.D. in praxi tutorem iudicari.

14. Dubitatur secundò de obiecto peccati poenitentis: v.g. filius dat venenum matri gravide ex marito. An filius possit fateri eiusmodi peccatum cum circumstantiis Confessori, qui matrem novit, & ex tali Confessione de ejuldem adulterio cognoscens habebit: quo casu, ut vides, mater non est complicitas filij, sed solum materia, seu obiectum. Respondeo cum Coninch. disput. 7. dub. 9. n. 92. sub illius rationibus posse de quibus dictum est modo de Confessione. Ratio est eadem, quæ ibidem dicta.

15. Dubitatur Tertiò, de peccato veniali (propter eandem rationem) de mortali confesso. An si quis confiteri velit peccatum suum veniale, vel tale aliàritè absolutum, unde gravior sit instantaneus complex, possit id facere apud Confessarium complicem cognoscentem, v.g. soror, quam solum notum Confessario quis habet, fratrem sollicitat: an frater venialem negligentiam in resistendo adhibuit poenitentem proderet, ut suum tale veniale fateatur? Respondeo, cum non sit præceptum venialia confiteri, si non apparet aliqua peculiaris ratio consolationis ritualis vel consilij, & charitas dicat non esse commodum Confessarium cognoscentem complicem: si apparet, eligi poterit, ut ex supra dictis constat. Delugo de pœn. disput. 16. s. 7. num. 411.

CAPUT X.

De veritate, de qua coram Confessario agendum est.

1. Absolutis prædictis, supersunt quedam, quæ faciliorem reddendam oris Confessionem, in præsentia percurrenda. Quoniam vero aliquæ quæ taceri possunt: aliqua sunt, quæ omnino secundo veritatem deponi debent, ideo nonnulla ad nos pertinentia de singulis excerptemus.

§. I. Quando taceri licet aliquod peccatum in Confessione possit.

2. Propter tria capita aliquem excusari posse, si peccatum aliquod mortale (nam veniale taceri potest) ignotum taceat, fatentur omnes: propter impotentiam physicam, propter impotentiam moralem, propter vicinabilem errorem. De quibus jam sigillatim.

3. Prænotandum est tamen, tum hic, tum in consequentibus, ab omnibus semper tamquam certum supponi, transacta excusatione, debere peccata mortalia manifestata, manifestari Confessario, & ab eo absolvi: Confessario, inquam sed certè, non ex necessitate, eidem qui prius te, quando adfuit excusatio, ad vitæ potes enim & alterum eligere, dummodo siue alter siue id si trite approbatus. Ita Suar. Sa. alique apud Less. lib. 5. tr. 6. c. 8. n. 9. Ratio hujus est, quia est præceptum

subdendi clavibus, atque adeo Confessori cuique legitimo omnia mortalia, ut ab ipso directè absolvantur.

Lege Dicastillum, de pen. d. 6. §. 2. a. num. 3. 8. qui quavis doceat, quando peccata in necessitate prædicta absolventur, absolvi directè, tamen notat debere semper speciatim deinde clavibus subdi.

Impotentia physica: ubi de Confessione, & absolutione moribundi.

1. Am primum caput excusationis est physica impotentia. Primo ergo quando quis ob vicinam mortem physice loqui non valet dato signo, quo moriens peccat Confessionem, vel aliquo, si potest dicto peccato, saltem in genere, potest absolvi brevè absolutione infra ponenda lib. 3. cap. 1. §. 2. idque etiam sine inunctione penitentis: quia hæc in necessitate omitti potest, cum sit solum pars integralis.

2. Secundo idem dic, si ob vicinam naufragium seu prælium, vel quid simile, non est tempus omnia peccata deponendi. Immo quandoq. imminens periculum, aliud non permetteret, possent multi simul dolorem ostendere, & aliqua peccata confiteri, & sic simul absolvi. Sic Coninch. de Sacramentis disp. 7. n. 76. Delugo de pen. disp. 7. a. sect. 1.

3. Tercio, si quis sit surdus, vel mutus: dicat enim quantum moraliter potest, &c. Sic. Laxman ibidem §. 7. n. 6. & 8. n. 9.

4. Sed circa primum casum de moribundo, sunt aliqua non parum necessaria nobis addenda. In hoc enim casum sit, Primo, dato signo à penitente, ipso Sacerdote præsentem, posse illum ab eodem absolvi.

Addit Vancius in sing. cas. §. 5. ex Ioan. Sanchez in sel. 4. n. 3. 5. quavis eventat plures infirmum confessum fuisse peccata sua, nihilominus, sanum fore consilium, necesse est iterum illum absolvere præstitis solis donis signis.

5. Rursus certum sit dato signo, non præsentem Sacerdote, sed præsentem alio, qui alius coram infirmo testificetur ipsi Sacerdoti jam facto præsentem, de voluntate moribundi; posse, immo & debere absolvi, ut doctè probat Coninch. de Sacram. disp. 7. dub. 10. Id quod intellego, etiam nulla in absolvendo adhibita conditione. Ratio est ex Delugo de penit. disp. 17. sect. 3. §. 4. n. 90. quia, licet quando quis operatur ex assensu dubio; ut si Sacerdos dubitet, an ligna ab infirmo exhibita, fuerint ex vero dolore? vel an quando dixit infirmus se velle confiteri, fuerit sui compos, licet inquam tunc sit apponenda saltem mente concepta conditio (id est, si es rectè disposuit, seu, si es capax, se absolvo, &c.) tamen quando operatur ex assensu probabili, ut in casu, de quo loquitur operari possumus absolute, & sine conditione: quia assensus præcedens absolutus est, quavis sit probabilis.

6. Apud eundem Coninch. invenies hanc doctrinam non esse contra illud decretum Clementis VIII. quo damnavit hanc propositionem. *Licet per literas aut intermedium Confessario absentis peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere.* Et rectè: nam noster casus est longe diversus ut patebit prædicta Decreti verba consideranti: & extat ex eodem Coninch. testimonium ejusdem Clementis datum Bellarmino, se non intelligere damnatæ doctrinæ modum traditæ.

7. Restant igitur duo quærenda. Primum, quando datur signum, sed absente Sacerdote: & testis certior quidem facit de dato signo Sacerdotem; at procul ad iuramentum: an Confessarius possit nihilominus, absente testis, quasi absente interpretare, absolvere.

Quo ad primum, dico in rigore Theologico talem moribundum, qui ne nutum quidem dedit petitionis Confessionis nequaquam absolvi posse. Ratio est, quia nulla tunc adest materia proxima nempe Confessio peccatorum exterior, & sensibilis; nec generaliter nec confusè quidem. Lege Coninch. disp. 5. de Sacram. n. 28. & Delugo de penit. disp. 17. sect. 5.

Quod si citentur aliqui Canones, statuentes absolvi moribundum posse qui nullum dedit signum; sunt ij intelligendi, si nullum dedit signum præsentem Sacerdoti, dedit tamen adstantibus.

11. Dixi (in rigore Theologico) nam quia nonnulli Doctores, Homobonus, Molfius, Lotterius, De-litteratis, alique apud Dian p. 3. tr. 3. ref. 8. putant ejusmodi moribundum satè superque petere Confessionem per mores Christianos tota vita sensibilibiter peccatos: atque adeo putant absolvi posse, saltem sub conditione *si est capax absolutionis*: idcirco in praxi censeo posse, saltem sub conditione dicta: Immo propter tam urgentem instantis mortis necessitatem, etiam debere. Ratio est, quia per conditionem cavetur injuria Sacramenti: & ex alia parte consilium, quantum fieri potest, salutem moribundi, quia in tali articulo præsumi saltem attritus potest.

12. Quid, si forte ita actualiter peccando, subito destituatur sensibus, ut non possit humanitus loquendo atteri. Respondet tunc non esse præsumendum attritum, atque adeo nec absolvendum docent communiter: Vide Coninch. in simili disp. 19. de extrema unctione, dub. 5. citantem Suarium disp. 42. De Sacram. sect. 1. n. 10. sed ego sub prædicta conditione vix illum regulariter sine absolutione dimitterem: non quia velim absolvere non dispositum; sed quia rarissime evenit ut tam citò sensibus quis, dum actu peccat, destituatur: ita ut vicinus morti non velit suæ salutem consulere per aliquam attritionem.

13. Quoad secundum. An scilicet, dato signo absente sacerdote, & absente eo, qui de signo in sua præsentia dato testificatus est, absolvi moribundus possit; Dicunt aliqui non posse. Ratio potissima eorum est quia putant id prohiberi à prædicto Decreto Clementis VIII. at dico etiam in rigore posse, & debere: etiam si testis sit unusquisque qui de signo coram se dato testificatus est, & non sit præsentem: ex Coninch. de Sacram. disp. 70. dub. 10. Præpos. in 3. p. de qual. Confessionis dub. 3. num. 78. vide etiam Delugo de penit. disp. 17. tota. sect. 4. & 5. idque non solum sub conditione (si capax est) sed etiam absolute ex Delugo ibid. sect. 7. §. 4. Ratio est quia moribundi necessitas urget nos, ut quantum possumus, ei consulamus: & ex alia parte, nihil est quod impediatur. Confirmo: quia ita docetur à Concil. Arausicano, à Carthaginensi, à S. Leone, à Rituali Romano Pauli V. qui fuit post Clementem VIII. fuscè citatis à Coninchio, & Præposito ejus collegæ: cum enim hi non distinguant, an astantes debeant ferre testimonium præsentem, vel non præsentem infirmo; nec nos distinguere debemus. Quod autem huic doctrinæ nec illud Decretum, nec alie rationes obstant, fuscè apud eosdem lege si lubet.

14. Sed hic est scrupulus aliquibus Confessariis arduendus. Dictum est prædictum infirmum, dato signo esse absolvendum, iam quodnam esse hoc signum debet? Dico ergo ejusmodi signum triplicis generis esse posse. Primo, potest esse signum ordinatum ex natura sua ad Confessionem: ut si Confessario ipsi, vel astantibus infirmus dicat se dolere de peccatis, se petere veniam peccatorum, se velle confiteri: & tunc non est dubium sufficiens esse signum ut is absolvatur Ita Suarez. Vasquez. Bonac. alique apud Delugo disp. de penit. 17. sect. 2. n. 16.

15. Possent secundo exhiberi huiusmodi signa sine ulla mentione, vel clara ordinatione ad Confessionem, ut si infirmus tundat pectus, dicat *miserere mei Deus*, & similia: & tunc etiam sufficiens esse signum putandum est: quia in tali casu extremæ necessitatis, sufficit tacita petitio Confessionis: qualis hæc præsumenda à Christiano est.

16. Possunt tertio haberi hæc signa sub dubio, an orientur ex penitentia, & dolore de peccatis, an ex træmore, metu, vel angustia morbi, vel mortis: ut si petenti signum an velit confiteri, respondeat infirmus solum suspirando, vel lachrimando, vel manum Confessario stringat: potest enim id esse à vi morbi manus nervos contrahentis, vel ex alio capite. Et tunc dicunt aliqui ibid.

etiam absolvendum, sed sub conditione, saltem animo retenta (si est recte dispositus) quia in illo periculo nihil nocet sic absolvere, & multum non absolvere noceret.

17. Petes adhuc: qui prius per aliquod ex tribus praedictis signis, vel etiam expresse petiit Confessionem; & deinde incidit in phrenesim, potestne absolvi? Respondeo: si talia signa edidit morti proximus, potest ex Layman apud Delugo *ibid.* n. 30. modo praedicto: quia praesumitur perseverantia dispositionis debita: At si haec signa edidit, quando erat sanus, longe à periculo mortis, non poterit ex hoc capite: quia non praesumitur actu dispositus, seu in illa dispositione, ut oportet, perseverasse. Dico ex hoc capite: nam ex alio capite, quod nimirum posset praesumi in ea vicinitate mortis moribundum habere lucis intervallum, & se atterere, posset sub conditione absolvi.

Petes iterum hac occasione, an non solum in casu necessitatis sed extra illam, atque adeo per se loquendo, confessio peccati venialis in genere, idem videtur dicendum de peccatis mortalibus, alias rite absolutionis, possit esse materia sufficiens, valide, & licite Sacramenti poenitentiae, sic nimirum. Confiteor omnia mea peccata venialia; nihil addendo praeterea, quamvis, qui sic confiteatur, possit certa venialia confiteri.

Respondeo Sicut, de poenit. d. 13. sect. 1. n. 10. ait, speculative fortasse posse. Sed in praxi non ita propter incertitudinem materiae. Verum Dicastill. *ir. de poenit.* d. 6. dub. 9. n. 761. vide etiam dub. 17. d. n. 397. ait, probabile esse, posse, etiam si recorderetur quis certorum venialium. Ratio est, inquit quia eo ipso, quod probabile sit, eam esse materiam sufficientem: & ex alio capite, non esse materiam necessariam, non video cur non possit quis licite eam adhibere tantum. In Sacramentis enim quae nullo modo sunt de necessitate salutis (quale est de solis venialibus) in tali casu non videtur ita necessarium adhibere materiam omnino certam, ut obligetur quis sub culpa maxime mortali: Nam ad hoc ut quis prudenter operetur, satis est, quod adhibeat materiam probabilem. Haec autem est valde probabilis. Adde, quod si hoc speculative probabile est, etiam erit practice. Tunc enim tantum in re morali dicitur aliquid speculative quidem verum, sed non practice, quando id, quod in speculatione consideratur, non potest exhiberi in praxi quin aliqua contingat variatio, quando vero omnino invariantum potest reduci ad praxim ea ratione, qua consideratur in speculatione, si speculative verum est practice quoque verum censi debet. Qua propter cum confessio venialis in genere possit in praxi exhiberi eo modo, quo speculative censetur sufficiens, erit etiam practice censenda talis. Haec Dicastillus.

Petes denique hac eadem occasione Tertio. An Primo absolvendus sit ille, qui solum fateri in genere, se post ultimam confessionem peccasse mortaliter, sed non recordari, qua specie peccati? Secundo quid si sit spes, ut post adhibitam iteratam diligentem illius recorderetur? Respondeo ad primum, esse absolvendum: supponimus autem adhibitum fuisse sufficientem moraliter examini quod quale sit dicam *lib. 3. cap. 9. §. 3.* secus certum esset, debere expectari, ut illud praemittatur. Ratio responsionis est: quia tunc confessio est integra formaliter. Neque vero poenitens, si alio peccato forte non aggravetur cogendus est afferre aliud speciale peccatum alias ab ipso commissum & per confessionem remissum: quia sic illum obligares ad bis confitenda peccata, ad quod nemo tenetur. Absolvatur ergo, quia jam affert materiam sufficientem, quale est peccatum in genere, quare valida erit absolutio, & ex alia parte erit licita, quia, ut dixi, confessio tunc formaliter integra est.

Ad secundum Respondeo ex Bonac. *ib.* supposito, sufficienti examine non obligari Poenitentem ad iteratum examen ex necessitate (esto ex consilio, si non sit scrupulosus) Ratio responsionis est, quia homo non tenetur, ut inferius loc. cit. dicemus, nisi ad examen morale, quod hoc poenitente adhibitum jam fuisse, supponimus.

Impotentia Moralis: ubi de absolute refertur
rum diminuta.

18. Secundum exculpationis caput, ut taceri debet, quae est quoties poenitens ex Confessione aliquid dederit aut sibi, aut proximo aliquod notabile damnum. Multos autem casus certos, nonnullos vero probabiliter timet suum, quem alius non habet, Confessarium revelaturum aliquid Confessionis.

19. Secundum, quando confiteri non potest; nisi à Confessore, v. g. interpret, auditurus sit. Excepit articuli mortis. Nam tunc ex precepto charitatis, quilibet de remedio salutis providere debet, & Coninch. *disp. cit. §. n. 77.* in tali enim articulo tenetur fateri aliqua venialia, & generatim omnia mortaliter, dicendo, se fateri omnia, quae forte commisit: tutoriem suam salutem reddit, ex alia parte nullum sequitur absurdum.

20. Tertio quando pilla v. g. rationabiliter timet ne turpia confitens, à Confessario, quem alium amaret, sollicitetur.

21. Quarto quando poenitens, propter fragilitatem sibi notam, timet ne diu immorando in similibus peccatorum examine finem eadem morando in similibus peccatorum examine: nisi leviter: quamvis sint ex deo de minimis nonnulla tacenda. Immo simile quid debet servare Confessarium in interrogationibus de quibus rebus turpibus, diximus supra c. 7. §. 10. n. 77.

22. Quinto, quando poenitens est nimis scrupulosus, ex Calstop. *tom. 1. tract. 1. disp. 4. puncto 1. n. 4.* enim cum addit tum periculum faciendi odiosum Confessionem, tum periculum damni ipsius poenitentis summa difficultas, quae est moralis impossibilitas, praestat aliqua potius omitti, quam notabilia haec determinata subire.

23. Sexto, quando Confessarius ipse, non habens alium Confessarium, peccatum suum Sacerdoti confiteri non possit, nisi frangat sigillum Confessionis: tunc fateri poterit peccatum in genere, idque cum appropinquata, ne sigillum frangat.

24. Septimo, quando Confessario imminet periculum notabile. Ut si poenitens sit cum morbo contagioso, nec Confessarius possit à longe audire: tunc cum paucis peccatis auditis, absolvat.

25. Haec sunt certa: modo advertas duo. Primum, ut praedicta incommoda sint graviora, extrinsecae Confessionis: non quia satis est timor, quod Confessarius teneat pro peccatore, vel quid simile: hoc enim est intrinsecum Confessionis, quo non obstante, illam Christus Dominus instituit. Secundum, quod semper intelligatur nisi alterius Confessarii copia suppetat, etiam si hoc est aliquo parvo tempore expectandus, ad longum tamen nequaquam obligaris.

Super sunt duo, vel tria, quae vertuntur in dubio. 26. Dubitatur enim primo, an qui habet cellam reservatam, possit hos solos fateri Superiori potestatem habenti illos absolvendi, & ab ipso absolvi, ac proinde remittere ad inferiorem: vel contra, fateri solos non reservatos inferiori, qui absolvat, remittatque pro ceteris reservatis ad Superiorem, in his enim casibus jam aliquando in Confessione priori contingerentur.

27. Dico id absolute fieri non posse. Ratio est, quod esset dimidiare Confessionem, sine necessitate. Quamvis hisce eventibus vel Superior audiat omnia, & absolvat, vel audiens reservata extra Confessionem, tollat reservationem, seu mittat ad Inferiorem, cui confiteri potestatem absovendi à reservatis. Si vero sit Inferior non solvat, sed mittat poenitentem ad Superiorem, vel adeat, impetretque potestatem; & tunc deum rite absolvat: ita Doctores Coninch. *disp. 7. n. 77.* Praxi de Confess. 9. d. 4. dub. 9. & alij passim, quidquid dicat Cuius

in summa V. Confessio, concl. 10. qui ait contrariam
in summa Curia consuetudinem: in qua discutienda (in
quibus non oportet nuncius sapere: quidquid inquam di
cat: nam consuetudo illa solum est quoad tollendas cen
suras, & reservationem; non vero quoad absolvendum
sacramentaliter.

28. Dixi autem (absolutè) nam si aliqua necessitas
argere posset: si v.g. penitens non valeret adire in
feriorem, sed solum Superiorem; qui tamen Superior
propter aliquod grave impedimentum, v.g. articulum
mortis, non possit omnino peccata audire, &c.

29. Dubitatur secundo, an possit taceri complex,
quando illi sequeretur infamia apud Confessorem, v.g.
filius cum matre peccet, quæ nota est Confessario, an
filius, qui nullam aliam habet conjunctionem in primo
gradu, possit fateri diminutè, id est se solum fornicatum
esse, & tacere incestum?

30. Dico, quia non supra cap. 9. §. 2. secuti etiam su
per sententiam, quæ docet possè, immo debere quem
piam in similibus casibus complice propterea; ideo
consequenter, hinc dicendum, non possè propter hanc
sententiam diminutè fateri: Ita Coninch, cit. n. 89. Suar.
disp. 14. de pen. sect. 2. n. 11. Fagund. max. citandus. Quo
modo vero Navarrus & alij, quorum sententiam vix
prohibibilem vocat Fagundez præc. Eccl. 2. lib. 5. cap. 1. n. 8.
& Suar. citatus ab eodem num. 1. sine sequuntur sen
tentiam nostram contrariam; ideo illam diminutionem
admittunt, & quidem satis probabiliter.

31. Dubitatur tertio de obiecto seu materia pecca
ti, ut explicavimus dicto §. 2. num. 14. Sed de hoc idem di
cendum, quod de complice jam diximus, ut ex paritate
rationis constat.

Error vel ignorantia.

32. Tertium Caput est error, vel ignorantia in quo
certum est primò, excusari eum, qui inevitabiliter
ignorat, seu inculpabiliter taceat suum peccatum.

33. Certum est secundò, quando ignorantia est so
lum venialiter culpabilis, nec valorem nec fructum Sa
cramentalis ritè suscepti impediens, excusari peni
tentem à mortali.

34. Certum est tertio, quando est culpabilis mor
tali, non excusari: atque adeo tunc & fructum, &
valorem Sacramenti impediti: tunc enim, cum desit
Confessio dolorosa, non ponitur materia apta Sacramen
to: quomodo enim Confessio erit dolorosa, si actu ra
tione illius culpabilis mortaliter ignorante, peccatur.

35. Certum denique sit Quarto, quamvis sit lauda
bile, ne ex errore, & inadvertentia taceatur aliquod
peccatum, scribere peccata; neminem tamen, etiam si sit
liberæ memoriæ, ut notat Dicastill. lib. 5. de pen. d. 6.
dist. 14. n. 144. obligari, immo nec esse laudabile si quis
sit paulò scrupulosior. Neque te conturbet communis
doctrina, docens omnia peccata esse Confessorij subii
cenda: nam satis dilucidè notavit Concilium Tridenti
num, solum Fideles obligari ad omnia, quæ facta morali
diligentia, menti occurrunt: non autem ad omnia quæ
quomodocumque fuerint commissa. De examine, quod
precedere debet Confessionem, ne quid taceatur, dicam
infra l. 5. c. 9. §. 3.

§. II. De Mendacio in Confessione.

36. Penitens multis posset modis in Confessione
menti, dum confitetur: id quod breviter expli
cat, ad nostrum pertinet institutum: quo penitens, si
forte tunc mentiatur, cognoscat graviterne, an leviter
peccaverit: atque adeo benè, an perperam sit cetera
confessus.

37. Primò igitur, certum est, peccatum esse grave
menti in Confessione circa peccata mortalia, non aliàs
ritè confessi, & absoluti: nam si esset mortale, illud ta
cere; multo magis, illud negare. Ita Delugo disp. 16 de
pen. sect. 1. num. 100. Intelligè, modò non habeat causam
sufficientem illud tacendi: nam tunc etiam posset negare:

sed, ne venialiter peccet, utatur æquivocatione, secun
dum communes æquivocationis leges.

38. Certum est secundò, mentiri circa mortalia aliàs
ritè absoluta, quando Confessarius de illis sive ut Me
dicus, sive ut index interrogat, tamquam quid necessa
rium ad præsentem Confessionem; esse item mortale.
Sic idem Delugo disp. de pen. 14. sect. 10. num. 272. con
tra Ioan. Sanchez ab eodem citatum, quem contrarium
docere affirmat idem Delugo. Ratio, quia tunc habet
ius Confessarius ad bene hanc Confessionem expedi
dam: & ex alia parte, cum agatur de mortalibus, est gravis.

39. Certum sit tertio, fateri aliquod mortale, quod
non fecisti, esse mortale: nisi forte ignorantia, vel bona
fides te excuset: ut certè sæpè iusticos, & mulierculas
excusat. Sic Vasquez disp. 91. artic. 1. dub. 7. Ratio est quia
variatur iudicium Confessarij in re graviter pertinente
ad confessionem.

40. Certum sit quarto esse mortale, mentiri circa
veniale, quando tale mendacium datur pro materia to
tali Confessionis: Sic Suarez de pen. disp. 12. sect. 10. n. 6.
& passim alij, præter Philippum Fabrum apud Dianam,
p. 3. tract. 4. resol. 6. v. g. aliquis faceret se obolum esse
furatum, quod revera furatus non est, nec aliam pro
Confessione materiam fessit: peccat mortaliter: quia
tunc penitens est causa irriti Sacramenti.

41. Præter hos quatuor casus, alius non occurrit
in quo sis de peccato mortali sollicitus, si fortè men
tiaris in Confessione, mendacio alias in se minime gra
vi. Quare,

42. Certum sit quinto, quodcumque mendacium
prolatum in aliis materiis, quæ ad Confessionem non
pertinent, gravitatem non contrahere ex eo quod in
Confessione afferatur. Ita Suar. & Vasquez citati à De
lugo de pen. disp. 16. sect. 2.

43. Certum sit sexto, accusare se de peccato veniali,
quod quis non commisit, dummodo alia subdatur ma
teria; non esse mortale: quia jam Absolutio sufficien
ter habet quod deleat.

44. Certum sit septimò, negare mortale ritè abso
lutum, nec faciens ad præsentem Confessionem non esse
mortale, ut ex dictis n. 38. colligitur.

45. Quæritur ergo hic solum, an sit mortale, unum
numero peccatum mortale fateri pro alio: v. g. si quis
occidit Petrum, dicat tamen mala fide, volens celare ho
minem occisum, se occidisse Paulum. Respondeo pec
catum esse mortale. Sic Vasquez quest. 61. dub. 3. & De
lugo de pen. disp. 26. sect. 3. num. 132. ex eo capite, quia
non ritè confiteretur: nam non confiteretur peccatum,
quod fecit, sed peccatum, quod non fecit: licet enim
non teneatur quis ex se explicare distinctè indivi
duationem sui peccati, unde posset in dicto casu dicere se oc
cidisse hominem, tamen non supponere unum
pro alio: quia sic confiteretur peccatum, quod non com
misit pro eo quod commisit.

§. III. Quando nam est obligatio repetendi Confessionem, vel generalem instituendi?

46. Maximè propter mendacium grave in Confes
sione prolatum, repetenda est Confessio & ali
quando generalis plurium annorum Confessio erit insti
tuenda. Ideo de hac re nonnulla hic subnectemus.

Primo igitur, ex necessitate repetenda est, quando in
ipsa Confessione actu sit aliquod mortale peccatum:
quia tunc confessio irrita est, & consequenter reiteran
da. Ita Delugo de pen. disp. 16. sect. 15. n. 597. Hinc
quando deest dolor debitus: quando Confessio sit ex fine
mortaliter malo: quando culpabiliter taceatur aliquod
mortale; debet repeti omnino Confessio. Ubi adver
tunt rectè aliqui ibid. quòd si quis, ante decem annos
v. g. taceat, ex culpa gravi, peccatum mortale in ali
qua Confessione, & postea in aliis Confessionibus
consequentibus huius culpæ non est recordatus, quan
do deinde comperit vitium antiquæ illius Confessionis,
non